

De betekenis van Kerst

God is nedergedaald om met ons te lijden

Kerst is een tijd van licht, maar ook van schaduwen. Dit jaar overheersen meer dan anders de schaduwen: er is meer zorg dan blijdschap, meer onzekerheid dan vreugde. In veel huizen hangt een sfeer van angst die de feestelijkheid van Kerst vervaagt. Veel mensen beweren dat “er niets te vieren valt” in een wereld die nog steeds zwaar onder de destructieve gevolgen van de pandemie lijdt.

Maar is het echt waar dat we niets te vieren hebben? Kunnen de schaduwen van de crisis de vreugde van Kerst doven? Wij als christenen reageren met een nadrukkelijk “nee”. Er zal altijd meer vreugde zijn dan zorgen, meer hoop dan angst, omdat onze vreugde niet afhangt van de veranderende omstandigheden, maar van de onveranderlijke gebeurtenissen die op de eerste Kerst hebben plaatsgevonden. Het is de vreugde van de wijzen die, «toen zij de ster zagen, zich verheugden met zeer grote vreugde» (Mat. 2:10). Niets en niemand kan deze vreugde doven. Daarom hebben we inderdaad iets te vieren, eigenlijk is het niet *iets*, maar *iemand*: Christus.

Het krachtige licht van het evangelie schijnt te midden van zoveel schemerige lichten. Drie namen die aan Christus zijn gegeven, onthullen ons de kern van Kerst en de reden van onze vreugde.

1. IMMANUËL: God is nedergedaald om met ons te lijden

*«Men zal Hem de naam Immanuël geven, hetgeen betekent: God met ons»
(Mat. 1:23).*

“Wat doet God om zoveel lijden te verhelpen?” vragen veel mensen zich af. Kerst heeft een diepgaande relevantie voor iedereen, maar vooral voor degenen die door tijden van lijden en crisis gaan. We gedenken en vieren dat God de mensheid heeft benaderd en naar deze wereld **is afgedaald om met ons te lijden**. Dit is de essentie van Kerst en een van de meest onderscheidende kenmerken van het christelijk geloof: God is niet ver weg of stil, God is met ons. Dit is precies de betekenis van het woord **Immanuël**, een van de namen die aan Jezus zijn gegeven: **God met ons**.

In het drama van het menselijk lijden heeft God zich niet beperkt tot een passieve toeschouwer, maar heeft Hij de rol van een toegewijde Acteur op zich genomen. Vanaf het begin van de menselijke geschiedenis heeft Hij concrete stappen ondernomen om al degenen die door welke vorm van lijden dan ook worden onderdrukt, te verlichten en te bevrijden: **«Ik heb terdege gezien de ellende van mijn volk...», en hun gejammer gehoord, ja, Ik ken hun smarten.**

Daarom **ben Ik nedergedaald** om hen te redden» (Ex. 3:7-8). Deze verbintenis van God komt tot zijn maximale uiting in de menswording van Jezus. Paulus beschrijft de stappen die leidden tot het eerste kerstfeest in een gedenkwaardige tekst: «Christus Jezus, die, in de gestalte Gods zijnde, het Gode gelijk zijn niet als een roof heeft geacht, maar Zichzelf ontledigd heeft, en de gestalte van een dienstknecht heeft aangenomen, en aan de mensen gelijk geworden is. En heeft Hij Zich vernederd en is gehoorzaam geworden tot de dood, ja, tot de dood des kruises» (Fil. 2:5-11).

God is naar de aarde gekomen, vleesgeworden in Christus. Hier ligt het laatste antwoord op het dilemma van het lijden: in een eenvoudige maar bovennatuurlijke *geboorte*, en in een beruchte maar glorieuze *dood*. De kribbe en het kruis, het leven aan het begin en het leven aan het einde, Kerst en Pasen bevatten de sleutels die ons in staat stellen het geheimenis van leven en dood te begrijpen.

Persoonlijk zou ik nooit in God kunnen geloven zonder de incarnatie, een onweerlegbaar bewijs van Gods identificatie met het menselijk drama, en voor het kruis, het hoogste bewijs van deze toewijding. Zoals iemand zei: “een verre God zou niets meer zijn dan een ijsberg van metafysica”. Gods nabijheid in al ons lijden is zichtbaar in de Immanuël.

2. DE LIJDENDE KNECHT DES HEREN: God is nedergedaald om te lijden zoals wij

«Troost, troost mijn volk, zegt uw God» (Jes. 40:1).

Met deze woorden begint Händels *Messiah*, een van de meest gevierde composities aller tijden. En zo begint ook een ander, nog belangrijker oratorium, “*De liederen van de knecht*”. Deze reeks profetieën (Jesaja 40-55) kondigt alle details van Kerst enkele eeuwen van tevoren aan.

Het is geen toeval dat de eerste profetische woorden over de geboorte van Jezus bemoedigende woorden zijn: «Troost, troost». Een van de grootste behoeften van iemand temidden van een crisis is **zich begrepen en getroost te voelen**. En wie kan dat beter doen dan iemand die al een soortgelijke ervaring heeft meegemaakt? Zoals we eerder zagen, kan niemand God ervan beschuldigen niet te weten wat het is om te lijden. Tijdens Zijn leven, en vooral aan het kruis, heeft Christus het menselijk lijden in zijn volle omvang ervaren, zowel fysiek als moreel. Niemand heeft ooit meer geleden dan Hij. Jezus heeft niet geleden *zoals wij*, maar *veel meer* dan wij. Dit lijden geeft Hem een onbetwistbare morele autoriteit om ons te begrijpen en te troosten.

De deelname en identificatie van God in het menselijk lijden is onze grootste bron van troost. In de ontroerende beschrijving van het lijden van Christus

(Jesaja 53) vinden we het laatste antwoord op al het lijden: «Hij was veracht... doorboord... verbrijzeld... mishandeld en liet zich verdrukken en deed zijn mond niet open; als een lam dat ter slachting geleid wordt». Zoveel lijden had een doel: «Door zijn striemen is ons genezing geworden... om zijn moeitevol lijden zal Hij het zien tot verzadiging toe... terwijl Hij toch veler zonden gedragen en voor de overtreders gebeden heeft».

Omdat Jezus een expert was in lijden («vertrouwd met ziekte» - Jes. 53:3), «hebben wij geen hogepriester, die niet kan medevoelen met onze zwakheden, maar een, die in alle dingen op gelijke wijze (als wij) is verzocht geweest, doch zonder te zondigen» (Heb. 4:15). De tekst gaat verder met een duidelijke aansporing om de goddelijke bemoediging te ervaren: «Laten wij daarom met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, opdat wij barmhartigheid ontvangen en genade vinden om hulp te verkrijgen te gelegener tijd» (Heb. 4:16).

Merk echter op dat op dezelfde manier dat God tot ons is gekomen, wij tot Hem moeten naderen; er is een essentieel element van wederkerigheid in het christelijk geloof. Christus is inderdaad bij mij in mijn beproevingen, maar om deze «hulp te gelegener tijd» te ervaren, moet ik «de troon der genade» naderen. Het is dezelfde actieve stap die Jezus van ons verlangt als Hij zegt: «**Komt tot Mij**, allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven» (Mat. 11:28). De belofte van rust is onlosmakelijk verbonden met het naar Hem toe gaan.

Dit vertrouwen brengt ons ertoe te zeggen: «Heer, deze Kerst zijn er veel dingen die ik niet begrijp, maar U weet het wel, U weet alles, en U staat aan mijn zijde; dit is het belangrijkste voor mij».

3. JEZUS: God is nedergedaald om voor ons te lijden

«Gij zult Hem de naam Jezus geven, want Hij is het, die zijn volk zal redden van hun zonden» (Mat. 1:21).

Ten derde en als laatste vieren we met Kerst dat God naar deze wereld is gekomen om **voor ons te lijden**. De openingswoorden van Jesaja 40 -«Troost, troost mijn volk...»- worden gevolgd door de noodzaak van vergeving van zonden: «Spreekt tot het hart, roept het toe, dat zijn ongerechtigheid geboet is» (Jes. 40:2).

Christus kwam naar deze wereld *niet alleen om te troosten, maar ook om te redden*. Hier zien we de diepste betekenis van Kerst en ook de meest transcendente: Christus kwam om te sterven voor mijn zonden. Daarom is de naam Immanuël onlosmakelijk verbonden met de naam Jezus. God is nedergedaald om de Verlosser te zijn. De voornaamste reden die God had om naar de aarde te komen was «om zijn volk van hun zonden te redden» «want er is één middelaar tussen God en mensen, de mens Christus Jezus» (1 Tim. 2:5).

Het lijden van Christus heeft dus, behalve dat het Hem een onbetwistbare

morele autoriteit geeft om ons te troosten, een verzoenende waarde voor onze zonden. De komst van Jezus naar deze wereld was niet alleen pedagogisch -om ons een voorbeeldige levensstijl te leren- maar eerder plaatsvervangend. We kunnen niet gewoon bij de empathische Jezus blijven die mijn lijden begrijpt, we kunnen zelfs niet bij de Immanuël blijven die met mij meeleeft -Hij lijdt met mij. Dit is allemaal belangrijk, maar het middelpunt van Kerst is het *nieuwe leven* dat Jezus iedereen zonder uitzondering aanbiedt. Daarin ligt de belangrijkste reden voor de vreugde van Kerst die geen crisis kan doven: «Zo is dan wie in Christus is een nieuwe schepping; het oude is voorbijgegaan, zie, het nieuwe is gekomen» (2 Kor. 5:17).

Veel mensen verwerpen tegenwoordig God zonder hem echt te hebben gekend. Wat ze verwerpen is een karikatuur van God die naar *hun* beeld is gemaakt. De God waarin ik geloof, is de God die naderbij komt om met mij te lijden, Immanuël; de God die zichzelf vernederde en de meest schandelijke dood onderging, de Lijdende Knecht; de God die voor mij stierf, Jezus, die vanuit de Hemel blijft bemiddelen voor mij en mijn noden. Dit is mijn God.

Om al deze redenen vieren we Kerst zonder ons te laten overweldigen door de schaduwen van een crisis. De lichten van de kerstboodschap schijnen helderder dan welke schaduw ook, omdat ze ons troost, hoop en vooral leven, nieuw leven in Christus geven. Hoezeer heeft onze wereld vandaag de therapeutische balsem van de kerstboodschap nodig!

Dr. Pablo Martínez

Dr. Pablo Martínez is psychiater en werkt momenteel in een privépraktijk in Barcelona (Meer informatie: [Medicine of the Person](#)). Hij vervult een gewaardeerde bediening als spreker en leraar in veel Europese landen over onderwerpen als “denken en geloof”, “de therapeutische waarde van het evangelie in emotionele problemen” of “zorg voor jezelf”. Zijn boeken over dergelijke kwesties zijn vertaald in 16 talen. Hij doceert pastoraaltheologie en ook zijn bediening als bijbelleraar wordt zeer gewaardeerd. Hij is erevoorzitter van de Grupos Bíblicos Universitarios (GBU - IFES) in Spanje.

De website **Christelijk Denken** geeft informatie over het literaire werk van Dr. Pablo Martínez en zijn vader Ds. José M. Martínez. Door dit werk stroomt de christelijke denkwijze van de auteurs over een breed scala aan onderwerpen; theologische, psychologische en ethische vraagstukken worden vanuit bijbels perspectief bekeken met een relevante en praktische toepassing op actuele problemen.

*Copyright © 2021, Dr. Pablo Martínez
Integrale reproductie, zonder wijzigingen, van dit artikel is toegestaan
wanneer de naam van de auteur en de bron worden vermeld
(<http://christian-thought.org/nl/>)*